

TA'LIM TIZIMIDA ISHLATILADIGAN O'QUV ALGORITMLARI ISHLAB CHIQUISH JARAYONLARI

O.Бойназаров, А.Абдирахимов

O'zbekiston Respublikasi IIV Malaka oshirish instituti

E-mail: boynazarovotabek0712@mail.ru

Annotatsiya. Maqolada ta'lim tizimida ishlatiladigan o'quv algoritmlari ishlab chiqish jarayonlari masalasi ko'rib chiqilgan.

Kalit so'zlar: ta'lim, oliy ta'lim, o'quv algoritmi, ta'lim tizimi.

THE PROCESSES OF DEVELOPING LEARNING ALGORITHMS USED IN THE EDUCATION SYSTEM

O.Boynazarov, A.Abdirakhimov

Institute of Advanced Training of the Ministry of Internal Affairs of the Republic of Uzbekistan

E-mail: boynazarovotabek0712@mail.ru

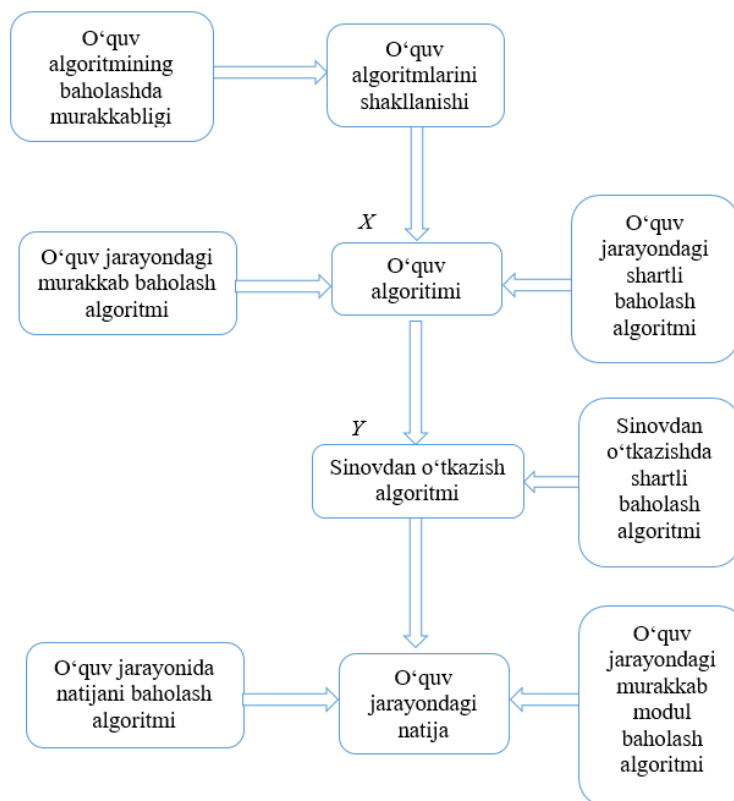
Abstract. The article considers the issue of developing educational algorithms used in the education system.

Keywords: education, higher education, learning algorithm, education system.

Bugun kunda yurtimizda ta'lim jarayonlarida barcha sohaları chuqur islohotlar olib borilmoqda. Bu jarayonda ijtimoiy sohaning asosi hisoblangan ta'lim tizimidagi o'zgarishlar va dasturiy ta'minotlarni kundan kunga jadallashmoqda. Shuningdek mamlakatimizda so'nggi yillarda ta'lim tizimining barcha bosqichlarini zamonaviy talablar asosida tashkil etish bo'yicha amaliy ishlar bosqichma-bosqich amalga oshirilmoqda desak mubolag'a bo'lmaydi. Axborotni o'rganish algoritmlari yoki o'rganish algoritmlari murakkab va turli xil holatlarda iborat hisoblanib kelmoqda. Shuning uchun ham hozirgi vaqtda eng murakkab jarayonlarda misol sifatida oladigan algoritmlar tizimi sifatida oladigan 1-rasmda ko'rsatilgan. Asosiy farq bu tizimdagi algoritmlarning sifati olishimiz mumkin.

O'quv jarayoni tugaganidan so'ng sinovdan o'tkazish algoritmi ishlashi lozim hisoblanadi. Sinovdan o'tkazishda jarayonida baholash natijasi, ularda ta'sir qilishi mumkin bo'lgan shartli baholash algoritmi talab qilish eng muhim omil bo'ladi. Sinov natijalariga asoslanib, o'quv jarayondagi natijani yakka holda va umumiy holda baholashingiz bo'lishi mumkin bo'lgan tizimdan amalga oshiriladi. Dastlabki bosqichda o'rganish algoritmi shakllantirishni ko'rishim mumkin. Agar bu o'quv dasturi yoki tizimi, keyin murakkabligi baholanadi shundan so'ng murakkablikni baholashda usullar asosida o'quv jarayonlariga asoslangan algoritmlardan foydalaniladi. Keyingi jarayonlarni mashg'ulotlar o'tkazishda [1] keltirilgan bo'lib o'quv algoritmini 1-rasmdagi X boshlang'ichni bildiradi va shu jarayonda ishlaydi shuningdek o'qitilgan tinglovchining bilimi, o'qitish natijasida olingan Y sinovda o'tkazilgan algoritmida bilamiz.

Ikkinchi bosqichda esa yordamchi baholash algoritmlari ishlaydi. Shunday qilib, o'qitish algoritmlari tizimida umumiy holda o'z ichiga oladi. Hamda o'qitish va sinov algoritmlarida, shuningdek, yordamchi algoritmlar qo'llab-quvvatlashda: murakkablikni baholash, o'quv natijalarini baholash, algoritmlar mavzuning murakkabligini baholash va boshqalarni ko'rishimiz mumkin.

1-rasm. O'quv jarayoni tizimli algoritmi

Bundan shuni ko'rishimiz mumkinki o'quv algoritmi o'quv jarayonida foydalaniladigan jadvallashuvi bo'ladi. Bu algoritm tinglovchilarga ma'lum dars va mavzularni muntazam va tizimli bir usulda o'rganishlarida yordam beradi. Aynan shu qadam-qadamlikga asoslangan ta'lim usuli, bilimlarni tushuntirish, ularga amalga oshirish va yangi ma'lumotlarni o'rganishda tinglovchilarga yordam bera oladi.

O'quv algoritmi quyidagi asosiy bosqichlardan iborat bo'lishi mumkindir:

1. Boshlang'ich qiymatlandirish va tahlil qilish: Tinglovchining mahorati va tayyorlik darajasini aniqlash, u o'z ma'lumotlar va tushunchalari darajasini belgilashni o'rganish.

2. O'quv maqsadlarini belgilash: Tinglovchining maqsadlarini, hujjatlarni amaliyotda amalga oshirishlarida yordam berishdan iborat.

3. Dars rejalari va mavzularni belgilash: Tinglovchiga o'tilgan mavzular va darslarni muntazam va tartiblangan tartibda o'rganish uchun belgilashdan iborat.

4. Mavzularni tushuntirish jarayonida: Tinglovchiga bilimlarni muntazam va tuzilgan tartibda tushuntirish, o'qutgan narsalarni tafsilotlari bilan tushunar ehtimolini olish.

5. Amaliyotlar va mashqning ishlab chiqarish: Tinglovchilarga ko'rgan bilimlarni amalda qo'llash, masalalarni yechish, mashqlar va sinovlarni amaliy tarzda hal qilishdan iborat hisoblanadi.

6. Baholash va natijalar: Tinglovchilarni baholab turilishlarida yoki sinovlarda ishtirok etishlarida rivojlanishlarini bahola e'lon qilish.

O'quv algoritmi ta'lim jarayonini tuzilgan, muntazam va maqsadlari keng yondoshuvida amalga oshirishda muhim ahamiyatga ega bo'ladi. Bu algoritmlar talablar va tinglovchilarning samarali ta'lim olishlari, bilimlarni tushunishlari va rivojlanishlari uchun yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Бредихин А. И. Алгоритмы обучения сверточных нейронных сетей // Вестник Югорского государственного университета. – 2019. – №. 1 (52).